

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

4 Mart 2026

Kıymetli Meslektaşım ve Kardeşim,

Ramazan ayına bir kez daha erişmenin huzurunu ve bereketini yaşıyoruz. Bu mübarek ay vesilesiyle sizleri en içten dileklerimle selamlıyor; sağlık, esenlik ve huzur temennilerimi paylaşıyorum.

Bu yılki Ramazan mektubunda, “**rızık arayışı ve helâl kazanç**” temasını merkeze alarak, İslam düşüncesinin iktisadi hayata dair ortaya koyduğu ahlaki çerçeve ile modern rekabet hukukunun amaçları arasında ortak bir zemin aramayı amaçladık. Zira her iki yaklaşım da, kazancın meşruiyetini yalnızca sonuçla değil, o sonuca götüren **sürecin ne derece adil** şartlar altında gerçekleştiğiyle ilişkilendirmektedir. Bir başka deyişle, amaca ulaşmakta her yol mübah olmamalıdır.

Kur’ân-ı Kerîm’de rızık, son tahlilde ilahi takdir olmakla birlikte, insanın pasif biçimde bekleyeceği bir nimet değil; emek, sorumluluk ve çaba ile ilişkilendirilen dinamik bir kavram olarak ele alınır. Bu anlayış şu ayette açık biçimde ifade edilmektedir:

“İnsan için ancak çalıştığıının karşılığı vardır.” (Necm Sûresi, 53/39)

Bu karşılığın hangi mekanizmalar eliyle yerini bulduğu ise şu iki ayetle açıklanmaktadır:

“Rabbinin rahmetini onlar mı bölüştürüyorlar? Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında biz paylaştırdık. Birbirlerine iş gördürmeleri için, (çeşitli alanlarda) kimini kimine, derece derece üstün kıldık. Rabbinin rahmeti, onların biriktirdikleri (dünyalık) şeylerden daha hayırlıdır.” (Zuhruf Sûresi, 43/32)

“Allah kiminize kiminizden daha fazla rızık verdi Ama kendilerine fazla verilenler, rızıklarını ellerinin altındakilerle paylaşp da onları bu hususta kendileriyle eşit hale getirmeye yanaşmıyorlar. Peki onlar Allah’ın nimetini inkâr etmiş olmuyorlar mı?” (Nahl Sûresi, 16/71)

Bu ayetler, iktisadi hayattaki farklılaşmanın ve iş bölümünün tabii bir olgu olduğunu kabul etmekle birlikte; bu durumun sömürüye, tahakküme ve dışlayıcı mekanizmalara dönüşmemesi

gerektiğini de imlemektedir. Zira, rızık yollarının daraltılması, belirli aktörler tarafından kontrol altına alınması veya başkalarının emeğinden haksız menfaat sağlanması, bu ilkesel dengeyle bağdaşmamaktadır ki bu anlayış aşağıdaki ayetlerle de tamamlanmaktadır.

“Göğü yükseltti ve dengeyi koydu. Sakın dengeyi bozmayın. Ve de ölçüyü doğru tutun, sakın eksik tartmayın” (Rahmân Sûresi, 55/7-8-9)

“Ey kavmim! Ölçüyü, tartıyı adaletle tam yapın; insanların mallarının değerini düşürmeyin, yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın. Eğer müminseniz Allah'ın bıraktığı (meşrû) kazanç sizin için daha hayırlıdır....” (Hûd Sûresi, 11/ 85-86)

Dengenin ve ölçünün bozulması, açık bir şekilde bozgunculuk olarak tanımlanırken, iktisadi bağlamda okunduğunda; piyasa gücünün yoğunlaşması, giriş engellerinin artması ve rekabetçi sürecin işlevsiz hâle gelmesi gibi durumlarla da kuşkusuz irtibatlıdır. Karteller, uyumlu eylemler ve hâkim durumun kötüye kullanılması, bu nedenle yalnızca ekonomik etkinliği ve genel toplumsal refahı azaltan uygulamalar değil; aynı zamanda İslam âdâbı çerçevesinde meşru ve helâl kazanç yollarını tahrip eden davranışlardır.

Modern rekabet hukuku, tam da bu noktada, piyasa ekonomisinin etik altyapısını güçlendiren kurumsal bir mekanizma olarak karşımıza çıkmaktadır. Türk rekabet hukukunun temelini oluşturan **4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun**, rekabeti kısıtlayıcı anlaşma ve uygulamaları yasaklayarak, teşebbüslerin kazançlarını piyasa gücünü kötüye kullanmak suretiyle değil; yenilik, verimlilik ve tüketiciye sunulan değer üzerinden elde etmelerini amaçlamaktadır.

Bu yönüyle rekabet politikaları, yalnızca fiyat ve çıktı düzeyine odaklanan teknik araçlar değil; **kazancın meşruiyetini ve sürdürülebilirliğini** güvence altına alan düzenlemeler bütünü olarak değerlendirilebilir. Nitekim bu şekilde, **Rahmân Sûresi, 55/279**'da geçen “.....Böylece ne haksızlık yapmış ne de haksızlığa uğramış olursunuz” ifadesi de karşılığını bulmuş olmaktadır.

Piyasalara girişin açık tutulması, rekabetçi baskının korunması ve (nihayetinde hakim duruma yol açan) pazar gücünün kalıcı hâle gelmesinin önlenmesi; rızık imkânlarının toplum genelinde daha dengeli bir biçimde dağılmasına katkı sağlamaktadır.

Nitekim, Hz. Peygamber (S.A.V.)'in şu hadisi de, iktisadi faaliyette ahlâki ölçünün önemini veciz biçimde ortaya koymaktadır:

“Doğru ve güvenilir tüccar, peygamberler, siddiklar ve şehitlerle beraberdir.” (T1209 Tirmizî, Büyü', 4)

Bu ifade, ticaretin ve kazanç arayışının, ancak doğruluk ve güven ilkeleriyle birleştiğinde değer kazandığını göstermektedir. Rekabeti dışlayan, rakipleri saf dışı bırakan veya tüketiciyi alternatifsizliğe mahkûm eden uygulamalar ise bu güven zeminini zedelemekte; kazancı hukuken mümkün olsa dahi ahlâken tartışmalı hâle getirmektedir.

Günümüzde rekabet otoritelerine düşen görev, tam da bu hassas dengeyi gözetmektir. Bu minvalde düzenleme ve denetlemenin amacı, teşebbüslerin kazanç elde etmesini engellemek ya da sınırlamak değil; bu kazancın **âdil rekabet koşulları altında** ve herkes için erişilebilir fırsatlar çerçevesinde gerçekleşmesini temin etmektir. **Böylelikle rekabet hukuku, helâl**

kazancın kurumsal güvencesi hâline gelmektedir. Biz de aynı doğrultuda ülkemiz sınırları dahilinde bu misyonun temsilcisi olarak çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Kıymetli Kardeşim,

Ramazan ayının; rızkın kaynağı, sınırları ve bereketi üzerine düşünmemiz için bizlere güçlü bir imkân sunduğuna inanıyorum. Bu mübarek zaman diliminin, gerek bireysel hayatlarımızda gerekse mesleki sorumluluklarımızda **âdil rekabet, meşru kazanç ve hakkaniyetli piyasa düzeni** ilkelerine olan bağlılığımızı pekiştirmesini temenni ediyorum.

Bu vesileyle Ramazan ayınızı tebrik ediyor; barış, huzur ve bereket getirmesini diliyor, yaklaşan Ramazan Bayramınızı şimdiden en içten dileklerle kutluyorum.

Saygı ve Muhabbetle

Birol KÜLE

Başkan

Rekabet Kurumu